

Through Growth to Achievement: Report of the Review to Achieve Educational Excellence in Australian Schools

Autori: Gonski, D., Arcus, T. et al.

*Izdavač: Department of Education and Training,
Commonwealth of Australia. Canberra (2018)*

Marijan MADUNIĆ

Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru

UDK: 37.014.6:005.642.1>(292.91/.93)(047)

DOI: 10.15291/ai.3404

PRIKAZ KNJIGE

Primljeno: 9. svibnja 2021.

Knjiga *Through Growth to Achievement: Report of the Review to achieve Educational Excellence in Australian Schools* (Kroz rast do postignuća: Izvješće revizije za postignuće obrazovne izvrsnosti u australskim školama), objavljena 2018. godine, predstavlja rezultate, nalaze i preporuke nastale u okviru istraživačkoga projekta provedena godinu prije. Potaknuta višegodišnjim padom postignuća australskih učenika na međunarodnim testiranjima, australska Vlada u ljeto 2017. godine osniva Odbor za reviziju australskog obrazovnog sustava, čiji se zaključci iznose upravo u ovoj knjizi.

Na samom početku knjige nalazi se popis akronima, potom slijedi popis izložaka, pismo predsjedavajućega Odbora, D. Gonskija, upućeno australskom premijeru i ministru obrazovanja, zatim sažetak, preporuke (ukupno dvadeset i tri), sinteza zaključnih rezultata (njih sedamnaest).

Through Growth to Achievement: Report of the Review to achieve Educational Excellence in Australian Schools počinje *Uvodom* koji naglašava važnost poboljšavanja obrazovnih ishoda kao krucijalnoga pitanja budućih gospodarskih i društvenih mogućnosti usmjerenih boljitku društva u cjelini. Kao referentnu točku

Odbor navodi činjenicu da je Australija još u Deklaraciji iz Melbournea (2008) opisala ciljeve i viziju vlastita obrazovnog sustava, ali unatoč tome, obrazovni je sustav i desetljeće poslije još uvijek utemeljen na zastarjelim, industrijskim konceptima, bez primjerene diferencijacije - koji škole ne potiče na napredovanje i izvrsnost. Obrazovni sustav treba pripremiti učenike za natjecanje u radnom okruženju koje se brzo mijenja, s usmjerenjem na kriterije koje strojevi ne mogu lako primijeniti: kritičko i kreativno mišljenje, socijalne vještine, rješavanje problema, a sve to kao imperativ australskoga školstva. Takvu mogućnost, prema navedenom Odboru, pruža svojevrsna kombinacija različitih unaprjeđenja na svakoj razini obrazovanja ponaosob s postavljanjem visokih očekivanja od svakog učenika te neprihvatanje koncepta prirodnih ograničenja. Kada se počne uočavati pad postignuća, to se odražava i na drugim područjima - naprimjer, gubitak samopouzdanja i učenika i nastavnika. Zato je najvažnije promijeniti okvire mentalnog pristupa, koncept prirodnog platoa u koncept otvorenog područja istih mogućnosti primjerenih osobnim karakteristikama kroz diferencirano podučavanje. Odbor smatra ovu točku prijelomnom točkom novog tijeka čitavog procesa u željenom smjeru. Svaki napredak svakog pojedinog učenika napredak je škole i društva, a potaknut visokim očekivanjima, diferenciranim pristupom, provodeći i promatran kroz duže razdoblje, posljedično doprinosi ukupno većem doprinosu boljitku društva. Višegodišnji kurikulum zasnovat će se na napredovanju svakog učenika, koje treba biti uočeno najmanje na razini jedne godine, a kretanje čitavog sustava prema adaptivnom obliku promatrat će se kroz pet usmjerenih područja koja zapravo predstavljaju pet poglavlja ove knjige.

U prvom poglavlju *Postavljanje temelja učenja* naglasak je na nekoliko stavki. Na temelju proučavanja, Odbor daje preporuke za intervencije - koje naziva prioritetima - kako bi se postigla veća razina diferencijacije i veći napredak učenika. U tom kontekstu, prvenstveno je riječ o postavljanju temelja za učenje u više važnih točaka, prva je: visokom kvalitetom ranog odgoja i obrazovanja omogućiti kasniji školski uspjeh. Omogućavanje sudjelovanja članovima obitelji u učenju njihova djeteta sljedeća je istaknuta točka, dakle partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova (vrtića, škola, itd.) kao *conditio sine qua non* uspješnog odgoja i obrazovanja. Drugim riječima, Odbor polaže izrazit značaj usmjerenju napora kvalitetnom predškolskom obrazovanju jer time, uključujući roditelje u najosjetljivije razdoblje, roditelji stvaraju snažne pretpostavke za bolji školski uspjeh djeteta te neprimjetniji prijelaz iz predškolskog u školski sustav. Prava namjera ove preporuke ipak je dublja i odnosi se na stvaranje učinkovitijeg

i pogodnijeg okruţja za uĉeniĉko napredovanje u okviru odgojno-obrazovnih postignuća, uvijek uz veću ukljuĉenost obitelji. Povećano ukljuĉivanje uĉenika u proces uĉenja kako bi se postigle više razine školskoga uspjeha nije tek formalna, jednostavna poruka, nego ukazuje na promjenu stila podučavanja koji još uvijek dominira u australskim školama. Tek takvom promjenom uĉenici će imati potporu u postizanju više razine vlastita potencijala, a sve to u smjeru veće diferencijacije uĉenja. Potom, davanje mogućnosti uĉenicima u izražavanju svojega mišljenja o korisnosti primijenjenih nastavnih metoda i škole uopće značajno povećava upravo njihovu ukljuĉenost i – ako se provodi stalno – može poslužiti nastavnicima za razvoj praksi podučavanja. Postignuća i angaţman veći su u školama koje osluškuju uĉeniĉki glas te uĉenicima omogućuju ukljuĉivanje u donošenje odluka o vlastitu obrazovanju, ĉime se uspostavlja pozitivna i angaţirana kultura uĉenja u školama.

Drugo poglavlje naslovljeno je *Osposobiti svakoga uĉenika za rast, razvoj i uspjeh u svijetu koji se stalno mijenja*. U tom kontekstu preporuke na prvome mjestu ukazuju potrebi osiguranja obnavljanja modela kurikula, sustava procjene i modelu izvješćivanja (pod navedenim se misli na sve vrste nastavnih evidencija). Vaţna ĉinjenica jest i da preporuke definiraju pojam *rast uĉenika*, što ima praktiĉni znaĉaj jer se prema toj odrednici mogu oblikovati pojedine politike, strategije podučavanja, kao i parametri drugih kurikularnih aktivnosti. *Rast uĉenika* definira se kao „mjera osobnog napredovanja“. Istiĉe se zahtjev sudionika istraţivanja za personaliziranim podučavanjem te usklađivanjem podučavanja s potrebama uĉenika. Nadalje, uĉenici iste dobne skupine imaju vrlo razliĉite poĉetne razine znanja i vještina te predispozicije pa će se isti zahtjev prenositi i na nastavnike i njihove prakse podučavanja. Tako se svi dionici uĉe napredovanju umjesto zadovoljenju prosjeka. Kao mehanizam koji pokreće razvoj istaknuto je stalno vrednovanje uzastopnim evaluacijskim prolazima kroz ishode podučavanja. Uĉenika treba procjenjivati u odnosu na njega samoga i njegov napredak, a ne u odnosu na druge uĉenike ili zadani standard. Uspješni uĉenici imaju osjećaj da nisu zadovoljili sve svoje interese, a pogotovo ne u željenoj mjeri jer su procjenjivani u odnosu na standard, koji je ionako za njih prenikak, dok su manje uspješni uĉenici shvatili da njihov napredak nije dovoljno nagraĉen. Ukratko, zatvoreni model sa zadanim standardom nije motivirajući ni za jednu kategoriju uĉenika. Zato Odbor predlaţe potpuno novi pristup i nove mehanizme izvješćivanja, usmjerene osobnim postignućima te apsolutni, a ne relativni uspjeh. Takvo – potpuno preoblikovano usmjerenje rastu uĉenja – pozitivno će

djelovati i na nastavničke prakse, koje će morati dati potporu novom konceptu postupno se i same diferencirajući. Odbor preporučuje prijelaz s jednogodišnjeg kurikula na otvoreni, višegodišnji oblik kurikula usmjerena osobnom razvoju svakoga učenika, i uz stalno praćenje razvoja, što bi bilo omogućeno prikladnim *online* alatima za potporu nastavnicima kod formativnog procjenjivanja. Kurikul treba biti izrađen tako da nastavnicima omogućuje prilagodbu različitim potrebama učenja, dakle, mogućnost izvođenja diferencirane nastave. Svaki mladi Australac trebao bi izići iz škole kao kreativni, cjeloviti i angažirni čovjek s načinom razmišljanja usmjerenom rastu i razvoju, dakle stvaralački orijentiran i uvjeren u vlastite snage. Stoga Odbor za reviziju preporučava stavljanje većeg naglaska podučavanju i usvajanju općih sposobnosti, primijenjenih znanja te poticanju razvojnih mogućnosti i holističkog razvoja svih učenika, a osiguranje opisanog pristupa potvrđuje čitavu zajednicu kao pravedno društvo jer uistinu svima pruža jednake mogućnosti. Nadalje, razmatraju se i modeli srednjoškolskoga obrazovanja koji su u suštini i dalje nepromijenjeni te se stoga preporuča nacionalna revizija srednjoškolskoga obrazovanja. I u ovom poglavlju naglasak je usmjeren partnerstvu škole, međutim, ovdje sa širom (lokalnom) zajednicom u kojoj egzistira.

Stvaranje, podržavanje i vrednovanje zanimanja stručnih nastavnika naslov je trećega poglavlja u kojemu je opća preporuka postaviti učenje središnjim procesom kurikularnih aktivnosti, ukazujući dionicima korisnost učenja kao presudnu vještinu budućnosti. Općenito stvoriti mogućnosti za učenje i napredovanje svih ključnih dionika te stvoriti takve uvjete i kulturu obrazovanja koja će omogućiti i potaknuti njihovu stalnu suradnju. Odbor posebno ističe preporuku njegovanja adaptivnog, inovativnog i stalno unaprjeđujućeg obrazovnog sustava. Ključno je postavljanje viših očekivanja za škole, nastavnike i učenike, a potrebno je odbaciti koncept platoa, maksimuma na koje su osobe predodređene (i što može inhibirati njihovo napredovanje i razvoj). Stalni pad rezultata australskih učenika na međunarodnim testiranjima ukazao je potrebi promjena u praktičnom obrascu pristupa podučavanju. Promjena paradigme „obveznog minimuma“ na otvoreni prostor napredovanja s povećanim zahtjevima premjestio bi odgovornost upravo na učenika i potaknuo njegovu intrinzičnu motivaciju. Na tom putu od presudne će važnosti biti prepoznavanje stručnosti, prostor za napredovanje radne snage i povećanje privlačnosti nastavničkoga zanimanja. Nedavne reforme ključne su za bolju izobrazbu tek diplomiranih nastavnika spremnih za podučavanje, učenje i rad u učionici. Stoga, navodi se, bolji početak nastavničke karijere promicat će

njihovo zadržavanje u ovoj profesiji, te njihov profesionalni razvoj. Podizanje vještine i paradigme podučavanja na sljedeću razinu – birajući motivirane i stručne osobe (nastavnike, ravnatelje) te im otvarajući perspektive rasta, razvoja i uglednog društvenog položaja – vodi ka stvarnom podupiranju i vrednovanju odgojno-obrazovne profesije u općem smislu. Nastavnici zaslužuju veće priznanje i veće poštivanje, jedno je od zaključnih razmatranja ovoga poglavlja.

Četvrto poglavlje naslovljeno je *Oснаživanje i podržavanje školskih ravnatelja*. Školski ravnatelji traže jasne ciljeve, sustav pripreme za upravljanje školskom kvalitetom prije imenovanja, dakle određenu strategiju odabira i uvođenja, pripreme za novo zanimanje. U praksi trebaju više autonomije i odgovornosti za osobni, ali i školski razvoj u tri dimenzije: predvodničku ulogu u upravljanju učenjem, izgradnji kulture učenja i podučavanja te izvođenju administrativne funkcije. Škole definitivno trebaju prijeći na diferencirano podučavanje, što trebaju u potpunosti razumjeti ravnatelji, ali i svi (su)dionici. Za dobar standard stanovništva presudno je obrazovanje bez obzira na resurse države, jer budućnost će svoje bogatstvo polagati u resurs znanja. Rast će važnost rješavanja problema, socijalnih vještina – što uključuje učenje i sposobnost učinkovite suradnje – u čemu već sada moraju prednjačiti upravo školski ravnatelji, nastavnici, a zatim i drugi relevantni dionici. Školski voditelji trebaju biti ključni u podizanju pojedinačnog postignuća kroz kontinuirani rast učenja. Njima je potreban mandat kao bi postignuli obrazovnu izvrsnost u prvome redu te razvili svoje stručnosti. Kako bi ravnatelji maksimalno povećali svoj doprinos poboljšanju škola i sustava, potrebno ih je osnažiti kao instruktivne voditelje te ih podupirati u razvijanju u svakoj fazi karijere. Stoga su dobro osmišljena i ciljana priprema te podrška ključne za nove ravnatelje s obzirom da trebaju biti sposobni sudjelovati u strukturiranim mogućnostima profesionalnoga učenja i izobrazbe – jednom kada se nađu u ulozi školskih ravnatelja.

U petom poglavlju *Podizanje i postizanje ambicija kroz inovacije i kontinuirano poboljšanje*, navodi se kako veliki školski sustavi imaju velike težnje i nade – i za učenike i za škole. Stoga su inovacije i kontinuirano usavršavanje ključni pokretači stalnih promjena i reforme obrazovanja. Međutim, za kontinuirano poboljšanje potrebni su visokokvalitetni procesi osiguranja kvalitete. Standard društva uveden je kao mjera socioekonomske pozadine, a temelji se na indeksu ekonomskog, socijalnog i kulturnog statusa (ESCS) i u značajnoj je povezanosti s učeničkim školskim uspjehom. To saznanje razlog je zbog kojega se i čitav sustav prijedloga za preoblikovanje čvrsto veže za standard društva, jer ove dvije

varijable očito snažno djeluju jedna na drugu, ističe Odbor. Dok je socioekonomski status učenika u padu, u padu su i školska postignuća u svim segmentima školstva, a popravljanje stanja u školstvu podiže učeničke rezultate - time i socioekonomski status pojedinaca i društva. Smatra Odbor, zaostajanje rezultata učenika nekog društva na međunarodnim testovima znanja ukazuje na pad socioekonomskog statusa i pojedinaca i društva u cjelini te mora biti jasan znak vlastima za brze promjene, kao i prava i mudra ulaganja u obrazovni sustav kroz sve njegove dimenzije. Moguća obrazovna izvrsnost u australskim školama zahtijevat će usmjerenost postizanju rasta učenja za sve učenike te nadopunjenost politikama koje podupiru adaptivni, inovativni i kontinuirano unaprjeđujući obrazovni sustav. Poglavlje završava pozivom Odbora na osnivanje jedne institucije na državnoj razini koja će uočavati, pratiti, evaluirati, prenositi i poticati dobru praksu i inovacije u australskom obrazovnom sustavu.

Knjiga završava *Pozivom na akciju* u kojemu Odbor ističe važnost izložene strategije kao svojevrsne reforme koja se treba provoditi u cjelini, a koja će transformirati australsko školstvo tako što će australski školski sustav i škole postati inovativnije i prilagodljivije, postavljati velika očekivanja od školovanja koja će nastojati pretočiti u djelo, ali i omogućavati kontinuirano poboljšanje na temelju podataka, nalaza i istraživanja same prakse - jer se temelji na preporukama koje su dobile potporu na svim obrazovnim razinama, uključujući širok raspon dionika i stručnjaka (tj. nastavnike, ravnatelje, profesionalne udruge, roditelje, sindikate nastavnika, sveučilišne istraživače, relevantne organizacije lokalne zajednice, predstavnike državne i teritorijalnih vlasti te poslovni sektor). Sve to će, smatra Odbor, omogućiti australskom obrazovnom sustavu da ponovno postane jedan od vodećih u svijetu, pritom ne zanemarujući važnost činjenice da australski učenici i škole zaslužuju punu nacionalnu angažiranost, zalaganje i trud u ostvarenju ove strategije.

Na kraju se nalazi šest - slovima (od A do F) - označenih dodataka koji čine sastavni dio ove knjige: *Projektni zadatak*, *Proces recenzije izvješća*, *Konzultacije (savjetodavni sastanci)*, *Javni podnesci*, *Rječnik pojmova*, *Literatura*.

Knjiga predstavlja svojevrsni okvir koji može poslužiti onima koji se intenzivno i ekstenzivno bave odgojno-obrazovnim procesom, uključujući i kreatore obrazovnih politika u promišljanju i osmišljavanju kontinuiranog poboljšanja školskoga sustava i školske prakse za boljitak - ne samo krucijalnih subjekata, dakle učenika, nastavnika, pedagoga, ravnatelja, roditelja, već - i škole i društva u cjelini.